

Trosa kommun

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Fornbyskolan
belägen i Trosa kommun

Uppföljning av tillsyn i Fornbyskolan

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Fornbyskolan i Trosa kommun under våren 2017. Skolinspektionen beslutade den 28 augusti 2017 att förelägga Trosa kommun vid vite om 600 000 kr, att senast den 15 januari 2018 vidta åtgärder för att avhjälpa brister i verksamheten. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i beslutet. Utredningen i uppföljningen omfattar dels en redovisning från Trosa kommun, dels information som Skolinspektionen inhämtat vid besök på Fornbyskolan den 7 och 8 februari 2018. Vid besöket genomfördes intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsan samt elever. Det genomfördes även lektionsobservationer.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälpt samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Trosa kommun att vid vite av 400 000 kr senast den 24 augusti 2018 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen. Om Trosa kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömmande av vitet.

Undervisning och lärande

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Trosa kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna. (3 kap. 3 § skollagen; 5 kap. 2 § skolförordningen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 §

skollagen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som krävs för att skapa förutsättningar för att de ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.
- Rektorn ska se till att undervisningen anpassas efter elevernas olika behov och förutsättningar.

Motivering till bedömning av brist

Det finns brister i det aktiva lärarstödet och undervisningen tar inte alltid hänsyn till elevernas behov och förutsättningar

Skolinspektionen bedömer att det alltså finns brister i delar av undervisningen vid Fornbyskolan. Ett arbete med bland annat gemensam lektionsstruktur, samplanering och olika typer av handledning har bedrivits på skolan, och i intervjuer ges överlag en positiv bild avseende undervisningens genomförande. Skolinspektionens bedömning, utifrån de lektioner som observerats, är dock att de olika åtgärderna inte fullt ut har fått genomslag genom att omsättas till praktisk handling i den undervisning som bedrivs. Detta leder till att alla elever fortfarande inte får det lärarstöd de behöver och att undervisningen inte alltid planeras och genomförs utifrån elevernas förutsättningar och behov. Vid några av de lektioner Skolinspektionen observerade var det inte tydligt för eleverna vilken kunskap eller färdighet undervisningen syftade till att ge dem, eller varför, och lektionernas mål eller syfte tydliggjordes inte heller av läraren.

Skolinspektionen har vidare sett exempel på när undervisningen inte anpassats utifrån olika klassers och elevers skilda behov och förutsättningar. I vissa årskurser undervisar icke-legitimerade lärare utifrån en årskursgemensam planering med arbetsuppgifter som inte anpassats efter elevernas förutsättningar.

Som en följd av bristerna förekommer såväl att elever inte arbetar med lektionens uppgifter som att elever blir färdiga och, i brist på mer utmanande uppgifter, hänvisas till att läsa i sin bänkbok, oaktat lektionens innehåll och vilket ämne som lektionen hör till.

Bristerna i aktivt lärarstöd och individanpassning kan också, enligt Skolinspektionens bedömning, kopplas till brister i studieron i vissa klasser.

Bristerna påverkar elevernas möjligheter att nå kunskapskraven, men också deras möjligheter att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Av skollagen framgår att i utbildningen ska hänsyn tas till elevers olika behov. Alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Vidare framgår att elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå lägre i sin kunskapsutveckling.

Enligt skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för eleverna att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Av läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bland annat att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Vidare framgår, avsnitt 2.2 Kunskaper, att läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Det framgår också att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Av skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2011:49, s. 19) med kommentarer för planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan, framgår att en viktig del i en strukturerad undervisning är att det finns ett logiskt flöde i lektionen och en tydlighet kring hur enskilda moment och aktiviteter gagnar undervisningens syfte.

I intervjuer med rektorn, lärare och elever ges överlag en positiv bild av hur undervisningen bedrivs, rektorn ser dock vissa utmaningar med undervisningen. Rektorn beskriver att personalomsättningen har varit hög, och att mer än hälften av skolans klasser fått nya lärare, varav flera är nyutexaminerade eller icke-legitimerade. Rektorn säger att oavsett hur kompetent en lärare är så ger erfarenhet en viss säkerhet och stabilitet och beskriver hur hon har försökt hitta olika sätt att stötta lärarna. Exempelvis genom att ha personal med annan kompetens med i klassrummen som stöd. Undervisningens kvalitet har följts upp genom att den förre rektorn och den biträdande rektorn har gjort strukturerade lektionsbesök och informerat

rektorn. Rektorn själv har hittills gjort kortare besök på lektioner och samtalat med elever, men ska börja med strukturerade lektionsbesök. Lärarna beskriver bland annat att de försöker hitta utmaningar för alla elever och att arbetet med den gemensamma lektionsstrukturen, "Fornbylektion", med tydlig inledning och uppföljning i slutet av lektionen, varit positivt. Eleverna uppger att lektionerna oftast är strukturerade och att de vet vad de ska göra och varför samt att lärarna oftast kan förklara om det är något eleverna inte förstår. Det förekommer dock att de kan bli sittande och inte komma vidare när det är uppgifter de inte förstår och läraren inte hinner med alla. De berättar att det kan ske i exempelvis ämnena matematik, svenska och samhällskunskap. Av ingiven dokumentation framgår att det finns klasser som får i princip all sin undervisning av icke-legitimerade lärare (se vidare nedan under rubriken Förutsättningar för lärande och trygghet).

Skolinspektionens lektionsobservationer visar att det finns brister i det aktiva lärarstödet. På ett par lektioner förekommer att elever inte arbetar alls med uppgifterna och att detta inte uppmärksammas av läraren. På någon av de observerade lektionerna tydliggör läraren syftet med lektionen, hur arbetsuppgifterna relaterar till det samt har en tydlig avslutning med koppling till målet med undervisningen. Övriga observerade lektioner saknar detta. Lärarna säger vad eleverna ska göra, men förklarar inte vad syftet med detta är, vad de ska lära sig, eller hur det är kopplat till målen med undervisningen. De flesta lektionerna avslutas med att läraren säger att eleverna ska plocka iordning och att de arbetat bra, men de får inte återkoppling på vad de gjort eller vad de lärt sig. Inte på någon av de observerade lektionerna stämmer lärarna av om och i så fall vad eleverna har lärt sig eller tar med sig från lektionen eller tar upp med eleverna hur arbetssättet fungerat. Vidare visar lektionsobservationerna att det finns lärare som har problem med att leda hela klassen och att få elevernas uppmärksamhet, vilket påverkar möjligheten att ge ett aktivt lärarstöd.

Det förekommer lektioner där undervisningen inte anpassas till elevernas behov och förutsättningar. Under en lektion ska eleverna själva söka information om olika yrken och med egna ord skriva ner informationen. Det finns elever som har svårt att förstå hur de ska göra, någon elev blir frustrerad, och några slutar arbeta med uppgiften, flera elever kopierar text från datorn. Den undervisande läraren berättar att planeringen har gjorts tillsammans med övriga lärare i årskursen. Under en lektion i ämnet svenska ska eleverna arbeta med valfritt spel på en hemsida med uppgifter kopplade till olika ämnen. Flera elever hoppar snabbt mellan olika spel och uppgifter utan att göra klart dem. Det förekommer också att elever chansar fram svar för att komma vidare i spelet, utan att försöka lösa uppgifterna. Den undervisande läraren uppger att en lektion i veckan i ämnet svenska ägnas åt dessa lärspel och att tanken är att

det ska höja elevernas arbetslust. Skolinspektionen ser också exempel på hur elever på en lektion blir färdiga med uppgiften och att läraren inte har planerat för någon ytterligare uppgift utan att eleverna hänvisas till att läsa i sin bänkbok, trots att lektionens syfte är ett annat.

Motivering till val av verktyg

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Enligt 26 kap. 27 § skollagen får ett föreläggande förenas med vite. Skolinspektionen ska förena ett föreläggande med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Eftersom verksamheten vid Fornbyskolan inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att på nytt förelägga Trosa kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Skolans uppgift är att skapa förutsättningar för att alla elever ska utvecklas så långt som möjligt enligt de nationella målen. Att undervisningen inte innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna samt att den inte heller anpassas efter alla elevers förutsättningar och behov är brister som får negativa konsekvenser för elevernas möjlighet att nå kunskapskraven. Eftersom bristerna har pågått under en längre tid och inte åtgärdats trots tidigare föreläggande bedömer Skolinspektionen att föreläggandet behöver förenas med vite.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Trosa kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Huvudmannen ska se till att eleverna har en skolmiljö som präglas av studiero.

*Motivering till bedömning av brist**Alla elever tillförsäkras inte en skolmiljö som präglas av studiero*

Skolinspektionen bedömer att det alltså finns brister avseende studieron på Fornbyskolan. Trots att ett arbete har bedrivits för att komma till rätta med problemen varierar det fortfarande mellan klasser huruvida eleverna har en skolmiljö som präglas av studiero. Samtliga intervjuade uppger visserligen att studieron är bättre nu än vid Skolinspektionens första besök. Studiero innebär dock att störande inslag under lektionen minimeras och att fokus riktas mot det som är syftet med undervisningen och Skolinspektionen bedömer att detta brister på de lektioner som observerats. Detta, tillsammans med vad som framkommit i intervjuer medför att det fortfarande finns klasser vars skolsituation inte präglas av studiero i tillräcklig omfattning. Bristen gällande studiero påverkar undervisningen och har ett samband med bristerna avseende aktivt lärarstöd och individanpassning som framgår under rubriken Undervisning och lärande.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 319 och 320) betonas att en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö.

Av intervjuer med lärare och elever framkommer att det varierar om det är studiero på lektionerna. Elever i en årskurs uppger att graden av studiero beror på vilken lektion och lärare klassen har, och någon säger att det alltid blir kaos om de har vikarie. I en annan årskurs berättar eleverna att studieron är bättre när de har sin ordinarie lärare och att det generellt sett är lugnare på förmiddagar och stökigare på eftermiddagar. I någon klass är det ofta stökigt, läraren säger till ibland men det hjälper inte alltid. I någon klass blir det stökigt när elever gjort klart en uppgift. Eleverna är dock överens om att studieron har blivit bättre jämfört med tidigare terminer. Lärare i de lägre årskurserna uppger att det är ett pågående arbete men att studieron är bra, och att eleverna kan koncentrera sig i de klasser de undervisar i. De nämner dock att det finns en klass där det fortfarande är oroligt. Lärarna i de högre årskurserna berättar att det har varit en lång och positiv resa från höstterminen 2017 och att de fått positiv återkoppling från både vårdnadshavare och elever. Resultaten från den lärarenkät som huvudmannen genomförde i slutet av höstterminen 2017 visar emellertid resultat som delvis motsäger lärarnas utsagor om studieron. Den visar ett oförändrat lågt värde på påståendena "det är en god studiemiljö på skolan" och "skolans personal uppträder enligt när det gäller att upprätthålla

skolans ordningsregler". De intervjuade lärarna förklarar skillnaderna med att situationen förbättrats avsevärt efter det att de fyllde i enkäten.

Skolinspektionens lektionsobservationer visar att det finns brister i studieron på vissa lektioner. Det finns elever som inte kommer igång med arbetet och istället ägnar sig åt annat än arbetsuppgifterna under stora delar av lektioner. Det förekommer också att elever går runt i klassrummet och pratar med andra elever. Detta trots att det på samtliga observerade lektioner är minst en ytterligare personal närvarande utöver läraren. Elever påkallar ofta varandras uppmärksamhet och pratar med varandra om annat än skolarbetet. Detta trots att det är individuella uppgifter som ska utföras, exempelvis individuell läsning. Att elever inte kommer till ro och fokuserar på uppgifterna leder till att arbetstempot på de observerade lektionerna överlag är lågt och att det på ett par av lektionerna är ett konstant sorl, något som inte påverkas av att läraren i respektive klass upprepade gånger säger till eleverna att dämpa sig.

Motivering till val av verktyg

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Enligt 26 kap. 27 § skollagen får ett föreläggande förenas med vite. Skolinspektionen ska förena ett föreläggande med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövt.

Eftersom verksamheten vid Fornbyskolan inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att på nytt förelägga Trosa kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen. Bristande studiero innebär att elevernas rätt till utbildning i en stimulerande lärandemiljö inte alltid tillgodoses, vilket får konsekvenser för elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen och deras kunskapsutveckling i övrigt. Eftersom bristen har pågått under en längre tid och inte åtgärdats trots tidigare föreläggande, bedömer Skolinspektionen att föreläggandet behöver förenas med vite.

Förutsättningar för lärande och trygghet***Bedömning av brist***

Skolinspektionen konstaterar att Trosa kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. (2 kap. 13 och 17-18 §§ skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att eleverna, så långt det är möjligt, får undervisning av lärare som har legitimation och behörighet för den undervisning de bedriver.

Motivering till bedömning av brist***Lärare saknar behörighet för den undervisning de bedriver***

Skolinspektionen bedömer att det alltjämt finns allvarliga brister i skolans organisation av undervisningen. Undervisningen vid skolan organiseras inte så att eleverna får undervisning av behöriga lärare i den utsträckning som är möjlig, och en stor del av undervisningen i årskurs 1–3 bedrivs fortfarande av lärare som saknar legitimation. Viss rekrytering av legitimerade lärare har visserligen skett, fortsatt rekrytering pågår och rektorn har som ambition att lärarnas kompetens ska användas så att eleverna i så stor utsträckning som möjligt får undervisning av behöriga lärare. Undervisningen i årskurs 1–3 organiseras dock alltjämt utifrån ett klassläraresystem, det vill säga ett system där en eller två lärare ansvarar för undervisningen i en klass utan att i första hand ta hänsyn till lärarnas behörighet. Det finns klasser som får all eller i princip all sin undervisning av icke-legitimerade lärare samtidigt som det finns legitimerade lärare som i egenskap av klasslärare delvis undervisar i ämnen de inte är behöriga i. Att tjänstefördelningen inte i första hand utgår från lärarnas behörighet leder därmed till att fler elever undervisas av lärare som saknar legitimation och behörighet i ämnet. Det finns därför en risk att undervisningen inte genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Skolinspektionen vill särskilt framhålla att undantagsbestämmelsen i skollagen bara aktualiseras om det inte finns legitimerade och behöriga lärare att tillgå inom huvudmannens organisation, eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna. Som framgår nedan ska ett sådant särskilt skäl vara hänförligt till en lärares lämplighet, inte utgå från eventuella behov i elevgruppen.

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Vidare framgår att om det inte

finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller dessa krav, eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisning. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisning, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 652) betonas att möjligheten att låta någon utan legitimation eller behörighet bedriva undervisning på grund av att det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, tar sikte på situationen där det finns en legitimerad och behörig lärare att tillgå, men att denne är direkt olämplig, exempelvis beroende på missbruksproblem.

Vidare framgår av förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 262) att rektorn har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att lärare används för sådan undervisning som läraren har utbildning för. Det betonas också (s. 261) att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat.

Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att lärarnas behörighet inte har legat till grund för hur rektorn valt att organisera undervisningen i årskurs 1–3. Rektorn beskriver ett system med tre lärare i de årskurser som har två klasser, och fyra lärare i de årskurser som har tre klasser samt att tanken är att de ska samverka i undervisningen och använda kompetensen så att eleverna i så stor utsträckning som möjligt får undervisning av lärare med behörighet i ämnet. Där är man dock inte ännu, delvis på grund av svårigheter att rekrytera legitimerade lärare. Rektorn säger att hon försöker använda lärarnas kompetens så att eleverna i så stor utsträckning som möjligt får undervisning av behöriga lärare, men säger också att än så länge undervisar lärarna i årskurs 1–3 de klasser rektorn kallar deras egna klasser oaktat legitimation och behörighet. På frågan om hon övervägt att exempelvis två av lärarna i årskurs 3 kunde undervisa vissa ämnen i varandras klasser för att eleverna i större grad ska få undervisning av en behörig lärare svarar rektorn att tanken är att lärarna framöver ska arbeta mer på det sättet. De intervjuade lärarna uppger att de i årskurs 1–3, bortsett från en lektion i veckan i årskurs 1, i princip endast undervisar i vad de kallar sin egen klass. Rektorn uppger också att hon försöker hitta olika sätt att stötta de icke-legitimerade lärarna samt att rekrytering pågår och att fler legitimerade och behöriga lärare till vissa årskurser är en prioritet.

Av ingiven dokumentation avseende innevarande läsår framgår att i årskurs 1–3 bedriver en eller två lärare i stort sett all undervisning i varje klass. Detta medför att det finns klasser som får i princip all sin undervisning av icke-

legitimerade lärare. Det finns lärare som inte undervisar i fler klasser utifrån att de är behöriga i olika ämnen utan istället undervisar elever i ämnen som läraren saknar behörighet i. Vidare framgår att elever undervisas av icke-legitimerad lärare i exempelvis matematik och svenska, vilket skulle kunna undvikas om lärare med behörighet i dessa ämnen undervisade i andra klasser än den som de uppfattar som sin egen.

Motivering till val av verktyg

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Enligt 26 kap. 27 § skollagen får ett föreläggande förenas med vite. Skolinspektionen ska förena ett föreläggande med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Eftersom verksamheten vid Fornbyskolan inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att på nytt förelägga Trosa kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Läraren är den viktigaste faktorn för elevernas kunskapsutveckling och ämneskompetensen är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat. Bristen innebär att elever vid Fornbyskolan ges sämre möjligheter att nå utbildningens mål. Bristen, som är allvarlig, omfattande och har pågått under en längre tid, har inte åtgärdats trots tidigare föreläggande. Skolinspektionen bedömer att bristen är av en sådan art att den allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen och att elevernas kunskapsutveckling äventyras. Föreläggandet ska därför förenas med vite.

Avhjälpta brister i verksamheten

Undervisning och lärande

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Trosa kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Undervisningen utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. (Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 5 Kursplaner)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Trosa kommun avhjälpit denna brist.

Motivering

Skolinspektionen bedömer att bristen gällande undervisningens planering och genomförande utifrån läroplanen är avhjälpit.

Av huvudmannens redovisning över vidtagna åtgärder framgår bland annat att fortbildningsinsatser har genomförts för lärare avseende läroplanens olika delar och relationen mellan dem, men också med inriktning på lektionsplanering.

Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att lärarna planerar och genomför sin undervisning utifrån läroplanen och kursplanerna. Lärarna samplanerar i arbetslagen, vilket medför att icke-legitimerade lärare får stöd av legitimerade lärare i planeringen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Trosa kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 5 a § skollagen)
- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Trosa kommun avhjälpit denna brist.

Motivering

Skolinspektionen bedömer att bristerna gällande att ge elever stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, anmäla och utreda behov av särskilt stöd skyndsamt samt att ge sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs är avhjälpna.

Av huvudmannens redovisning över vidtagna åtgärder framgår bland annat att en rutin och arbetsgång avseende såväl extra anpassningar som särskilt stöd har tagits fram och implementerats samt att en genomlysning av skolans samtliga elever har vidtagits för att säkerställa att alla eventuella stödbehov har identifierats. Kompetensutvecklingsinsatser avseende extra anpassningar har genomförts och elevhälsan är involverad i arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd.

I intervjuer med rektorn, lärare och representanter för elevhälsan ges en samstämmig bild av att de framtagna rutinerna har implementerats och att de fungerar väl samt ger en tydlig ansvarsfördelning. Extra anpassningar ges i den omfattning det behövs och dokumenteras, och lärarna uppger att de vet vilka elever som har extra anpassningar samt vad de består av. Lärarna beskriver också att de vet vilka av de elever de undervisar som har åtgärdsprogram och vad det särskilda stödet består av. Av intervjuerna framgår vidare att arbetet med stödinsatser upplevs fungera bra. Elevhälsans roll är tydlig och lärarna beskriver att de får snabb återkoppling. Skolan har gjort en genomgång av samtliga elever för att säkerställa att alla elever i behov av stöd ges det. Man har täta avstämningar och uppföljningar och alla stödbehov fångas upp. Rektorn fattar beslut om åtgärdsprogram. Ett roterande avstämningsschema innebär att varje arbetslag träffar rektorn och specialpedagog var fjärde vecka och diskuterar utvecklingen för elever med extra anpassningar eller särskilt stöd eller där det kan finnas behov av detta. Även den övriga elevhälsan deltar i arbetet med extra anpassningar och träffar arbetslagen på ett rullande schema. Lärarna kan därutöver anmäla ärenden till en så kallad drop-in tid hos elevhälsan om det brådskar.

Bedömning och betygssättning

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Trosa kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Lärarna bedömer elevernas kunskaper allsidigt utifrån kunskapskraven samt beslutar och informerar om betyg i enlighet med författningarnas krav. (3 kap. 15 §, 10 kap. 15-20 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål

och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg; Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:19) om kunskapskrav för grundskolans ämnen)

- Betyg beslutas om och skälen för betyg anges i enlighet med författningarnas krav. (3 kap. 14 och 16-17 §§ skollagen)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Trosa kommun avhjälpit denna brist.

Motivering

Skolinspektionen bedömer att bristerna gällande att bedöma elevernas kunskaper allsidigt utifrån kunskapskraven och arbetet med att besluta om betyg i enlighet med författningarnas krav är avhjälpna.

Av huvudmannens redovisning över vidtagna åtgärder framgår bland annat att lärarna fått tid avsatt för gemensamma bedömningsdiskussioner och att personalen arbetar gemensamt med systematisk uppföljning och sambedömning. I flera ämnen genomförs kommungemensamma konferenser och tester för att säkerställa en likvärdig bedömning. Kompetensutvecklingsinsatser avseende bedömning och betygsättning har genomförts med lärare i årskurs 6, därutöver ges såväl icke-legitimerade som nyutexaminerade lärare handledning i bedömning och betygsättning och stöd i arbetet med detta. Vid uppföljning har skolledningen sett att lärarna använder likvärdiga formuleringar i sina omdömen samt att hela betygsskalan användes vid betygsättningen höstterminen 2017. I en personalenkät svarar personalen med höga värden på frågor om man på skolan samarbetar kring bedömning av elevernas kunskaper och om man som lärare får stöd för att göra likvärdiga bedömningar.

Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att det görs täta avstämningar av elevernas kunskapsutveckling och att arbetslagen analyserar och diskuterar varför eleverna har de kunskapsresultat de har. Arbetslagsledarna diskuterar sedan hela skolans resultat. Icke-legitimerade lärare får stöd av ledningsgruppen, sin mentor och resten av arbetslaget i arbetet med bedömning. Lärarna uppger att man diskuterar bedömningar flera gånger i veckan i arbetslaget och hjälps åt att bedöma hur elever ligger till. Det framkommer vidare att de nationella proven ska avidentifieras och sambedömas på skolan samt att vissa delprov kommer att bedömas centralt i kommunen. De lärare som tagit över klasser beskriver att de fått bra överlämningar och vetat hur eleverna ligger till kunskapsmässigt och vad som behandlats i undervisningen.

Av intervju med rektorn framgår att det endast är i ett ämne som det inte finns någon legitimerad och behörig lärare som kan besluta om betyg. Läraren som undervisar i det ämnet beslutar om betygen ihop med en legitimerad lärare. Aktuella lärare arbetar utifrån en bedömningsmatris och har veckovisa möten under terminen då de går igenom underlag avseende eleverna. Rektorn har varit med vid ett avstämningstillfälle och följer upp att det fungerar.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Trosa kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. (5 kap. 3 § skollagen)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Trosa kommun avhjälpt dessa brister.

Motivering

Skolinspektionen bedömer att bristerna gällande att tillförsäkra eleverna en skolmiljö som präglas av trygghet samt att bedriva ett målinriktat arbete mot kränkande behandling är avhjälpta. Det finns en tydlig struktur för arbetet med att anmäla och utreda uppgifter om kränkande behandling samt för att motverka kränkande behandling. Skolinspektionen har tagit del av Fornbyskolans verksamhetsredogörelse för 2017, Handlingsplan för trygghet, studiero och förutsägbarhet samt Plan mot diskriminering/trakasseri och/eller kränkande behandling, som tillsammans bedöms innehålla de uppgifter som ska finnas i en plan mot kränkande behandling. Skolinspektionen vill dock påtala vikten av en korrekt och lättillgänglig dokumentation avseende arbetet. Myndigheten utgår från att Fornbyskolan framöver kommer att ha *en* samlad dokumentation, och därmed en plan mot kränkande behandling som uppfyller kraven i 6 kap. 8 § skollagen.

Av huvudmannens redovisning över vidtagna åtgärder framgår att en handlingsplan för trygghet och studiero, innefattandes bland annat en rutin för hantering av uppgifter om kränkande behandling, har tagits fram och implementerats. Av handlingsplanen framgår också att man arbetar med analyser av kartläggningar och ärenden avseende kränkande behandling och

vidtar åtgärder för att komma till rätta med problemen avseende trygghet samt att ett aktivt arbete för att förebygga kränkningar bedrivs.

I Fornbyskolans verksamhetsredogörelse för 2017 anges åtgärder som har vidtagits och åtgärder som planeras att vidtas för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Av intervjuer med rektorn, lärare, elever och representanter för elevhälsan framgår att eleverna har en skolmiljö som präglas av trygghet. Personalen beskriver att de nu har en samsyn och att man exempelvis kommit överens med eleverna om att så kallade skojbråk inte längre är tillåtna för att förhindra att situationer går över styr. Samtliga intervjuade beskriver flera olika åtgärder som vidtagits. Exempel som ges är att elevhälsan har genomfört ett projekt som heter "från kaos till ordning" i vissa utvalda klasser. I andra klasser har elevhälsan varit med på lektioner och arbetat med arbets- och förhållningssätt. Skolan har vidare utarbetat en gemensam lektionsstruktur, lärarna har fått handledning i lågaffektivt bemötande och vissa klasser har fått en ny placering i skolan för att skapa trygghet och motverka kränkningar. Rasterna har också delvis lagts om så att inte alla klasser har raster samtidigt. Eleverna har vidare fått svara på en trygghetsenkät som arbetslagen sedan analyserat svaren på och tagit fram åtgärder utifrån. Delar av trygghetsteamet arbetar nu med dessa resultat på skolnivå. Rektorn, elever och några ur personalen beskriver visserligen att systemet med rastvärdar fortfarande inte alltid fungerar helt tillfredsställande. Arbetet med att förbättra detta pågår dock och samtliga intervjuade beskriver att det är en helt annan stämning på skolan nu än vid Skolinspektionens förra besök. Personalens bild är att eleverna är trygga på skolan nu och eleverna uppger att de känner sig trygga.

Av intervjuer med rektorn, lärare, och representanter för elevhälsan framgår vidare att personalen har kännedom om rutinerna gällande att anmäla uppgifter om kränkande behandling samt att sådana anmälningar görs och utreds. Det är rutinen för hantering av uppgifter om kränkande behandling i den upprättade handlingsplanen för trygghet och studiero som gäller och som man arbetar efter. I intervjuerna beskrivs också att personalen nu har en samsyn avseende arbetet mot kränkande behandling.

Förutsättningar för lärande och trygghet***Bedömning av brist***

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Trosa kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Trosa kommun avhjälpit denna brist.

Motivering

Skolinspektionen bedömer att bristerna gällande att lärarna inte samverkar med varandra samt att elevhälsan inte används främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål, är avhjälpna.

Av huvudmannens redovisning över vidtagna åtgärder framgår bland annat att lärarna har getts mycket tid för samplanering av undervisning och diskussion kring bedömningar och elevernas kunskapsutveckling.

Av intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärare framkommer att personalen numera har ett gemensamt förhållningssätt för att skapa trygghet och studiero, och hur man bemöter eleverna. Lärarna samverkar i arbetslaget kring planeringen och genomförandet av undervisningen och uppger att informationsöverföring mellan lärare fungerar samt att icke-legitimerade lärare får stöd och handledning av legitimerade lärare. Det framkommer också att samverkan mellan lärare och elevhälsan fungerar bra.

Av huvudmannens redovisning över vidtagna åtgärder framkommer också att elevhälsan genomfört en rad insatser av förebyggande och hälsofrämjande karaktär, och att dessa riktat sig till såväl elever som personal samt att arbetet följts upp och resultatet analyserats. Det framgår vidare att en planering för arbetet 2018 har tagits fram där bl.a. gruppundervisning kring kost, sömn och motion planeras.

Av intervjuer med rektorn och representanter för elevhälsan framkommer att man har en ny mötesstruktur där man skiljer på möten som fokuserar på förebyggande och hälsofrämjande respektive mer åtgärdande arbete. Elevhälsopersonalen beskriver att man arbetat mycket med att förbättra arbetsmiljön för elever och personal, genom att förebygga olika typer av konflikter och utveckla kommunikationen mellan vuxna och elever. Rektorn styr och följer upp deras arbete och de har tydliga uppdrag. Exempel på elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete som ges, utöver arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd, är det tidigare nämnda projektet "från kaos till ordning" som genomförts i ett antal klasser, att elevhälsopersonal observerat och hjälpt till med struktur i vissa klasser, att man handlett lärarna i förhållningssätt, varit med i arbetet med resultaten av trygghetsenkäten, och att ett arbete med att förebygga nätkränkningar inletts. Även lärare och elever berättar i intervjuer om olika förebyggande och hälsofrämjande insatser som elevhälsan genomfört.

Styrning och utveckling av verksamheten

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Trosa kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Trosa kommun avhjälpit denna brist.

Motivering

Skolinspektionen bedömer att bristerna gällande det systematiska kvalitetsarbetet är avhjälpda.

Av huvudmannens redovisning över vidtagna åtgärder samt det ingivna dokumentet Verksamhetsredogörelse Fornbyskolan 2017 och intervjuer med rektorn och lärare framgår att såväl trygghet och studiero som kunskapsresultat följs upp och analyseras. Utifrån detta identifieras utvecklingsområden och rektorn beslutar om utvecklingsinsatser som sedan genomförs och följs upp. Det framgår också att såväl personal som elever medverkar i arbetet och att kvalitetsarbetet dokumenteras.

Skolinspektionen avslutar härmed tillsynen avseende de brister som bedöms som avhjälpna.

I ärendets slutliga handläggning har avdelningschef Maria Sundkvist, avdelningsjurist Sofia Lindstrand, och jurist Helena Boson deltagit.

X Tommy Lagergren

Biträdande generaldirektör
Signerat av: Tommy Lagergren

X Stina Nilsson

Föredragande
Signerat av: Stina Nilsson

Hur man överklagar, se bilaga 1

Bilagor

Bilaga 1: Överklagandehänvisning

Bilaga 1: Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande med vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping eller via mail till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.